

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie” și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului”

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România și străinătate 10 lei pe an.

APARE:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

Comunismul, socialismul și anarchismul.

Cuvinte neînțelese sunt acestea la poporul nostru agricol, popor de ordine, blând, supus, cu frica lui D-zeu și pacinic. Nici n'ar fi lipsă să știe acest bun popor ce însemnează cuvintele de sus, dacă n'ar fi eșit la iveală în timpul din urmă apostoli tineri din sinul său, cari adăpați cu astfel de idei prin școli străine de neamul nostru dela Apus și dela Răsărit, să încearcă ici și colo, a arunca câte o schinteie și în mijlocul acestui blând popor, făcându-l să se instrăineze întâiu de biserică și credința sa strămoșască, ear mai pe urmă de limbă și de neam.

De sine înțeles că cei cari arunca azi schinteia aceasta periculoasă nu să cugetă la sfârșit ci la present, nu la binele poporului și la trănicia lui pentru viitor, ci la interesele lor de azi și la binele propriu. Cu alte cuvinte, ei sunt azi mai mult un feliu de corteși înainte-mergători ai ideilor de mai sus.

De aceea să silesc a arăta înaintea poporului, că așa cum este azi, nu-i bine.

FOIȚA

Zahăr ori miere.

— Reprod. din „Albina.” —

— * * * —

S'ar crede că zahărul să întrebuințează din fudulie sau lăcomie zadarnică, pe când știut este, că e foarte trebuitor organismului ca hrană. Părinți să nu fie de rău pe copilul care având cinci parale, cumpără zaharicale. El simte o lipsă în trup și zahărul i-o îndepărtează. S'a dovedit că e folositor copiilor; căci ei cresc, fac mișcare multă și de aceea au nevoie de hrană multă, atâta cât poate n'ar putea mistui; dar' zahărul trece repede în sânge, hrănește și încălzește.

În țări ca Anglia, Franța, Germania, să dă zahăr cailor când au de făcut alergături ori munci grele, și s'a văzut că muncesc și aleargă mai bine. De asemenea ca să

Deci, ce va să zică comunism, socialism și anarchism, vom arăta în cele următoare lăsând la judecata fiecăruia, dacă e bine sau rău a lua în seamă astfel de învățături străine de noi până azi.

Ținem însă, că e lipsă să le cunoaștem, și să le cunoască și poporul, ca să-și poată face și el judecata asupra lor și să urmeze sau să respingă din mijlocul său pe acei apostoli, cari prin asemenea idei voesc a-și face popularitate, stare și vază, cu puțină osteneală.

Ținta reformatorilor ordinii sociale totdeauna a fost a instrăina pe om în oare-care chip și formă de cătră Dzeu, pentru că numai așa era cu putință să exploateze cel învățat pe cel neînvățat, cel mai iscusit pe cel mai puțin iscusit, cel șiret pe cel sincer, ș. a. Cu alte cuvinte, lupta pentru traiu și existență a fost totdeauna între oameni și va fi și pe viitor. E vorba însă că această luptă trebuie să fie dreaptă, ear' cumpăna dreptății nu poate fi altul decât Dumnezeu.

Precum însă reformatorii în biserică creștină au putut delătura abuzurile și greșelile omenești eșind la iveală învățăturile lui Christos în toată splen-

dingrașe vacile, boii, porcii, li să dă zahăr ori melasă dela fabricile de zahăr. S'a dovedit că dacă să dă soldaților zahăr, când au de făcut marșuri grele, le fac mai lesne și fără oboseală. În Franța zahărul intră în porția soldatului.

La noi, din pricina scumpirei zahărului, țărani nu-l întrebuințează mai de loc. Lucru foarte rău, de vreme ce mai de mult aveam mierea, care ținea locul zahărului, ba era chiar mai sănătoasă, pe când azi nu au nici una nici alta.

Norodul care mănâncă mai mult zahărul e cel englez — anume câte patru, ci de kilograme pe an de cap de om, așa luând unul cu altul mic și mare, bogat și sărac. Și ce e drept, ei sunt cel mai muncitor, mai bogat și mai sănătos popor. Francezii, din pricina dărilor mari pe zahăr, trec numai trei-chilo pe an de cap de om. Ce să zicem de noi, unde de bună seamă țaranul nu mănâncă nici o litră de zahăr, pe an!

doarea lor, tot astfel și ideile comunismului, socialismului și anarchismului vor putea delătura multe abuzuri omenești din viața socială a oamenilor, dar' niodată nu vor putea strica nici biserică creștină și nici statele. Pentru a strica aceste instituțiuni, mintea omenească este și va fi prea slabă și cuvintele lui Christos: »Dă împăratului ce este al împăratului și lui Dzeu ce este a lui Dzeu«, pururea vor rămânea în valoare pentru omenime.

Comunismul însă este de altă părere Oamenii cari sprijinesc acest sistem de viață nu recunosc nimănui dreptul de a avea pământ, sau a fi proprietar de pământ, susținând că pământul este al tuturor oamenilor, întocmai ca și aerul și apa. Ei vreau ca toate mijloacele de a produce și toate produsele de pe pământ fie de ori-ce fel, să devină proprietatea tuturor, sau a obștimei.

Obștimea apoi are drept de a împărți și produsele și lucrul între oameni într'o formă.

Unii dintre comuniști, căci și ei sunt de două feluri, doresc să se șteargă ori-ce lege Dumnezească între oameni, să fie liberi de a să cugeta și a lucra,

Folosul zahărului și al mierei e cu atât mai prețios cu cât pe lângă că hrănește, apoi poate înlocui spiritul, fiindcă dă trupului o simțire de saț și de bună stare. Să știe că mulți oameni beau numai pentru a nu simți un leșin și o slăbiciune în tot trupul,

Când fac munci grele, s'mt această stărșeală, de aceea aleargă la spirtuoase, cari nu hrănesc trupul ca mâncarea și zahărul, dar' țin pe loc viața, amorteșc, și omului i-să pare că e mai sătul. Nenrocirea e că beuturile, pe lângă această simțire mincinoasă de saț, otrăvesc sângele și organele, pe când zahărul mâncat potrivit aduce numai foloase.

Putem zice că pentru copii e tot atât de trebuitor ca și pânea. În vremea muncilor grele de vară, câteva bucățele de zahăr cu ceaiu slab, rece, ar întări și apăra de nenumărate boale ce să capătă bând apă du-bită și plină de molimi, din puțuri.

Cele ce le spunem nu trebuie să pară

chiar și legătura dintre bărbat și femeie să se facă prin un contract de învoire, pe timp mai scurt sau mai lung, după-cum le convine.

Socialismul de altă-parte, este tot un tel de comunism, însă ceva mai îngăduitor, recunoscând dreptul statului, ca el să reguleze dreptul de avere altfel de cum este azi, și pe încetul să aducă tot pământul sub puterea statului. Cer să se reguleze cât mai iute avuțiile pământești între cei avuți și cei săraci:

Unii dintre socialiști cer apoi răsturnarea ordinii sociale de azi, cât mai iute, și pentru ajungerea scopului lor să folosească de ori-ce mijloace pentru nimicirea contrariilor prin forță și dinamită, — aceștia sunt anarhiștii.

Sunt în fine oameni cu idei și păreri de ale comuniștilor și socialiștilor, cari agită pe proletari în orașele mari, agită pe proprietarii mai mici de pământ, sau pe o clasă de oameni împotriva altei clase, îi agită și scornesc dușmănie ca să se poată ei câptuși sau ca să poată pescui în tulbure fie pentru interesele lor, fie pentru-că sunt plătiți de cineva.

Toate aceste idei și porniri, le ținem pentru români, și în special pentru economii țărani, de porniri rele și primejdioase și nu putem în de-ajuns să le urgisim și să îndemnăm pe toți ai noștri să se ferească ca de foc de ele și de apostolii cari ar îndrăzni să le vestească și lățească la poporul nostru.

Noi ca popor românesc, cari prin biserică ne-am păstrat limba și avutul nostru, trebuie să avem alte idei și idealuri mai creștinești de cât de a ne umplea burtele și a trăi ca animale cuvântătoare în belșug și cu tichnă pe un pământ al nimărui.

lucruri de prisos, pe câtă vreme să știe că hrana săteanului lasă mult de dorit, că el suferă de boli, iar copii mai ales mor pe-un cap. Dacă în alte țări să dă zahăr și animalelor, nu e lux să căutăm a deprinde pe sătean cu această hrana, arătându-i că, fiind mai cu putere, va putea munci mai cu spor și va scăpa de nevoi.

Bogația unui popor stă în puterea lui de-a munci, dovadă Englezii, cari, pe lângă altă hrană, mănâncă și câte patruzeci de chilogramme de zahăr de cap pe an, în mijlociu.

Să nu să spue că țărani nu-s deprinși cu zahărul și deci să nu le mai adăogăm nevoi și gusturi noi. Am înțelege, dacă zahărul ar fi un ațătător ca tutunul, spirtul ori opiul; dar' când s'a dovedit că e hrană trebuitoare, nu mai e vorbă de gust, ci de sănătate. Cu atâta mai mult cu cât omul e deprins cu dulcele din vremile cele mai depărtate.

Nu e pentru asta dovadă cât s'a căznit omenimea să aibă albine? Din sălbatică le-a

în fața comunismului, socialismului și anarchismului, noi să punem: legea, limba și moșia!

Aceasta este trinitatea sfântă, căreia fiecare român trebuie să i-să închine cu evlavie. Cel-ce nesocotește una din aceste trei odoară sfinte pentru roi, e un eretic național și nu-i român verde ca stejarul!

Poporul românesc ca popor agricol, nu are lipsă de evangeliul socialist și agitatorii acestui sistem ar trebui tractați după-cum merită cei-ce umblă a strica rostul sufletesc al unui popor bun și pacinic, și a-l seduce pe căi rătăcite. Ear' toți cari își iubesc neamul, legea, limba și moșia românească, sunt datori să se alipească cu mai mare interes și însuflețire de biserică, de neam și de toate societățile existente pentru a conlucra la înaintarea acestora.

Mulsul vacilor.

(Urmare și fine).

Unii economi cred, că ugerul vacii este ca și o pungă, în care să adună apoi laptele gata. Dar' aceasta nu e tocmai adevărat, de oare-ce s'a constatat, că sunt multe vaci, în al căror uger abia ar putea încăpea câte doi litri de lapte, și totuși ele dau îndoit mai mult, după-cum să poate vedea aceasta și la bivolițe. Cum vine dar' aceasta? Imprejurarea aceasta să poate explica numai așa, că adevărat o parte a laptelui să mai pregătește prin celulele sau țesăturile ugerului chiar pe timpul mulsului.

La mulsul vacilor, pe lângă deprinderea de lipsă, cum am zis și mai sus, persoana care mulge trebuie să mai

îmbalanzit, le-a căutat, le-a făcut priseci cu zeci și sute de stupi. Mai de mult fie-care gospodar avea grisacă, și deci miere pentru el și copii.

Țara românească era vestită pentru miere și vindea Turcilor, nu de voe, căci fiecare ar fi ținut să aibă belșug, vorba-i că Turcul da cu sila bani pe miere. Era tot una cu bătae și chiar moarte de n'ar fi dat mierea arvunită. Fără îndoială că mierea e și mai folositoare decât zahărul, fiind că are în ea un fel de acreală care e în potriva multor molime de gât și de gură. Pe urmă e mai potrivită și să mistue mai lesne decât zahărul. Nenorocirea e că mierea a ajuns azi mai scumpă decât zahărul, din pricină că oamenii s'au desvâțat de crescut albine. Ar trebui învățați pe săteni creșterea albinelor, îndemnându-i să-și dea silința să le prășească iar', de vreme ce mierea e de așa mare trebuință. Doar' ele n'au nevoie de pășune, când câmpul și pădurile sunt înflorite, culeg de-acolo hrana când nu ori când sunt prea departe, atunci să pot semăna flori cari le plac,

fie și tare în mâni, cu deosebire la vacile, cari să mulge mai greu, căci dacă nu să poate mulge tot laptele din uger, vaca și-l tot contrage, până când în cele din urmă înțarcă cu totul.

Cu deosebire vacile tinere, cari fată mai întâi, să nu le lăsăm ca să le mulgă decât o persoană, care adevărat știe mulge bine și care are în mâinile ei puterea și măestria de lipsă de a face o vacă bună sau rea de lapte, după-cum adevărat o dedă dela început, de oare-ce și cu vacile să adeverește de cele mai multe ori proverbul prea bine cunoscut: »pre-cum învață la tinăreță, așa să poartă și la bătrânețe.»

În timpul din urmă, un doctor de vite din Dania cu numele Hegelund, a născocit o nouă metodă cu privire la mulsul vacilor, care să poate resuma în următoarele puncte mai însemnate:

1. Femeia sau bărbatul, însărcinat cu mulsul vacilor, apucă cele două țite dinainte și după-ce le-a golit de lapte, apucă celelalte două corespuzătoare și le golește. Mânile lucrează împrumutat adevărat când una când alta fără ca să se miște, afară de degetile, cari strâng țitele, ca să se golească de lapte.

2. Cu cele două mâni femeia ori bărbatul, apasă din nou cele două țite, dinainte, strângându-le de-odată, pe când cu degetul cel mare, care să aplică pe partea din sus a țitei face o apăsare ușoară în același timp. Așa că prin aceste apăsări ușoare de sus în jos aduce ultimele picături de lapte în vasul, în care să mulge vaca.

3. Trecând la cele două țite dinapoi să face același lucru, lăsând totodată degetul cel mare nemișcat, și să apasă ușor de sus în jos țitele numai cu cele patru degete închise împreunate.

Cu o astfel de metodă să mulge

în răstimpuri, ca să aibă toată vremea cât lucrează. Albinele nu cer nici muncă mare nici vreme multă, ci puțină grijă și în câteva timp țara ar fi îmbelșugată de miere, iar copii fiecărui sătean n'ar duce dorul și lipsa unei hrani atât de folositoare.

Copii, cum am spus nu din lăcomie să bat după dulce, ci din pricină că simt o nevoie neapărată de el. Inmulțindu-să mierea, fabricanții ar fi siliți să coboară și prețul zahărului, de vreme ce să știe că chilogramul de zahăr făcut din sfecle, nu costă mai mult de zece-douăzeci de bani. În alte țări este zahăr nerafinat foarte eftin anume pentru vite. Până ce însă vom avea aseamenea vremi fericite, tot e mai ieftin să se întrebunșeze zahărul în locul băuturilor. E și mai sănătos și mai eftin. Un chilo de zahăr ține tot atâția bani cât și unul de țuică ori rachiu, pe care îl bea într'o zi, pe când zahărul poate ajunge la o casă întreagă trei patru zile la ceaiu și de dat copiilor câte o buchiță două.

Cu asemenea mijloace să poate mai cu folos lupta în potriva beuturilor spirtuoase.

tot laptele, a cărui culoare galbină ne arată marea cătățime de unt ce cuprinde.

4. Să apucă întră pumnii mânilor, țitele dinainte ale vacii și să sîng ușor. Aceasta lucrare să face pentru țitele dinapoi. Prin aceasta metodă de muls să mai poate căpăta încă o anumită cătățime de lapte, iar lucrarea din urmă a mulsului constă în aceea, ca să imităm suptul vițelului, care iuțește slobozirea laptelui prin aceea, că lovește țitele cu botul sau cu capul.

Aceasta lucrare ni s'ar părea la început mai puțin practică, totuși să pot deda cu ea aceia, cari pot mulge vacile ceva mai repede.

După cele două metode din urmă ale lui Hegelund, să poate căpăta și lapte mai mult și și materie grasă sau unt mai mult.

Cea din urmă porțiune de lapte, ce să poate mulge, este aceea care conține mai mult unt și care să poate ridica la 5, 6, 7 și chiar 8 la sută, dacă nu cumva încă și mai mult.

Aplicând metodele lui Hegelund la mulsul vacilor, să poate păstra forma ugerului de junincă, ca și aceea a vacilor mai tinere, lăsând țitelor starea lor naturală, favorizând în același timp chiar și depărtarea lor.

Ioan Georgescu.

Invățaturile unei cărți.

Din incredințarea societății »Magyar Gazdaszövetség« s'au tradus în limba maghiară scrierea unui bărbat de stat din Franța a lui Jules Méline. Cartea intitulată este »Retour à la Terre« și dupăcum revista economică »E. Gazda« face reflexii asupra opului de mare în-

Zadarnic vom striga pe toate cărările: »Nu beți oameni buni că vă otrăviți«. Ei tot vor bea, fiind că așa cere organismul lor slab și prost hrănit. Trebuie să vedem din ce pînă beau și să căutăm a înlătura acele pricin.

Când omul să simte slab, sfârșit, slăit de puteri, fie din pricina muncei, fie din pricina hrăni neindestulitoare, va face orice, numai să scape de această simțire de sfârșală și slăbiciune, soră cu moartea. E întocmai ca bolnavul, care ia cele mai amare băuturi, numai să-și capete sănătatea.

Beuturile spirtuoase îl înșală un minut, o clipă. Numai a înghițit-o și i să pare că a și căpătat puteri și s'a intrămat. Putem spune orice: cu aceste momeli e greu de luptat. De aceea trebuie luate lucrurile mai dela început, și căutat ca oamenii să nu fie sleiți de puteri și deci să nu ajungă la momeala spirtuoaselor. Trebuie din vreme să vedem cum s'ar putea mai bine drege perderile ce le are omul cu munca grea, de a căuta încă din copilărie să-i fie trupul plin de sănătate și de vlagă și atunci nu ne vom teme că să

semnătate, — auzind noi numai și de titlul »Să ne întoarcem la sate«, — să prezintă ca de o mare însemnătate în prevederea și trebuința organizației și înaintării economice pe toate terenurile.

Paține sunt scrierile acelea, cu cari asemănând aceasta, — scrie »E. G.« — având o valoare însemnată, în care prin expunerea momentelor mai însemnate din punct de vedere al marilor interese economice din trecut și prezent, — ni-să arată o concepție mai înaltă pentru restabilirea echilibrului social-economic.

— De interes trebuie să fie pentru noi aceasta scriere, când cu toții nizuim a ști fazele de dezvoltare economică din trecut, și cu toții am nădăjdui a ști căile transformării sistemului actual economic atât de reclamat pentru subsistența maselor popoarelor, precum și a singuraticilor.

Scrierea să împarte în două părți. Formațiunea mării industrie prin diferitele faze de dezvoltare este expusă în partea primă a operei cu referință la toate statele.

Cu date plauzibile să constată, că comparând producția industrială prea intensivă față de consumațiunea totală, să prevede succreștența produselor industriale, în urma căreia prin reducerea prețului a acelor produse, — o criză economică-industrială va sguduși viața socială a omeniței. — Iară faptul, că multe brațe de muncă în nizuința lor, de a-și căuta și asigura existența în serviciul marilor întreprinderi industriale prin orașe, bine că a provocat până la un timp oarecare și mulțumire, dară să reducă numărul cu încetul, să scot și masele lucrătorilor din fabrici prin continua dezvoltare a diferitelor mașinării, înlocuind brațele de muncă a mun-

va apuca de beut. Va înțelege lezne că beuturile sunt otrăvitoare, când slăbiciunea trupească nu-l va momi. Omul adesea nu bea de sănătate, ci de boala slăbiciunii căpătată încă din copilărie, din pricina hrăni neindestulitoare sau nepotrivite. Deci îndemnând poporul să întrebunțeze zahăr și să crească albine, căpătăm două bunuri: să va hrăni mai bine și să va desbăra de betie.

Sofia Nădejde.

Cunoști vremea după vânt,
Pe român după cuvânt,
Iar' pe cioban după glugă
Și pe stăpân după slugă;
După voce cântărețul
După pinteni călărețul,
După mâni pe tăbăcăr
După urechi pe măgar.

C. Popescu.

citorilor prin forța de muncă mecanică. În fața acestora muncitorii așteaptă îmbunătățiri prin mișcările socialiste și în ultima analiză prin înscenări de împotriviri și greve. Numărul astorfel de lucrători să înmulțește, neguțătorii răsar ca ciupercile, față de ce contingentul populației la sate să rărește conziderabil. Aceasta e starea socială economică în statele culturale la începutul secolului al 20-lea. Starea aceasta o descrie Méline fost ministru președinte, conducătorul mișcărilor agrare în Franța.

Și pentru reformarea stării acesteia scrie opul »Să ne întoarcem la sate«.

»Singurul teren de muncă și de dezvoltare, unde brațele doritoare de muncă, atunci când amenințate fiind a nu avea lucru, își pot avea ocupația în continuu, și care teren are avantajul important, că încă pe sute de ani în viitor nu să va exploata (exhauria); acest teren este pământul; susțitor, nutritor a toată omenirea; roditor și etern (vecinic); originea tuturor produselor din lume, cari într'aceia să vor preface iarăși dintru-ce își au originea; pământul care revarsă mângăierea asupra a toate mizeriile și care nu lasă să piară de foame pe toți aceia, cari dorăsc pământul și au credință tare în puterea care-l ține«, — zice Méline.

Aceasta parte a scrierii este, care ne interesează mai deaproape, când să zice, că statul ca societate omenească și îngrijitor de cetățeni să conlucre pentru menținerea proprietăților pământului, ce asigură subsistența masei populației. Să provoacă la multe perversități ca stări anormale: la insuficiența creditului agrar, la incorecta repartitiune de dare, la organizația valorizării tuturor articlilor în modul de a exploata și în urma acesteia la aceia clasă de oameni, care are un rol mijlocitor în vederea unui câștig lesnicios fără de o încordată muncă.

Pentru contra balansarea acestor perversități propune: respândirea principiului de asociere; înființarea societăților pentru producții economice de tot feliul și valorizarea acestora; reformarea învățământului special agrar, reformarea învățământului în școalele dela sate în direcția creșterii mai intensivă a generațiilor punând pond deosebit pe creșterea secului feminin; înființarea școalelor de menaj etc. etc. Dorința lui Méline este susținerea și înmulțirea numărului acelor, cari au ocupațiunea primordială în jurul economizării la sate.

Și ca să se inaugureze direcția aceasta, trebuie să se înființeze diferitele instituțiuni de binefacere, precum asigurațiile de tot feliul, cari ar fi atât de reclamate întru scutirea țăranului în fața eventualelor împrejurări nefaste la cari

este expus și cari obvin din cauze ne atârătoare de el; apoi case de îngrijit bolnavii (spitaluri), instituțiuni diferite pentru ajutorare reciprocă etc, toate aceste acolo. înființându-să, unde lipsa este mai mare, — la sate.

Nu trece cu vederea a arăta Méline și împrejurarea, că deși cauza psihologică a migrațiunii populațiunii dela sate la orașe este felul de trai dela oraș mai atrăgător și cu distracții, totuși prin procurarea a tot ce poate fi atrăgător pentru traiul și la sate, — prin instalarea diferitelor lucrătoare (ateliere), fabrici mai vârtos la sate, urmând mai departe a să înființa colonii în locuri potrivite pentru dezvoltarea horticulturii, — creșterea sau dedarea muncitorului agricol pentru diferitele meserii, industriei, a căror proces de învățare trebuie să meargă mână'n mână cu procesul de învățare a agriculturii, câtă vreme agricultura și industria, aceste două le putem privi ca surori, a căror mamă este pământul, — și acest pământ al privi ca al țaranului, de care este el legat, iar împărțirea acestui pământ în modul de a avea toată populațiunea parte potrivită, — toate aceste împrejurări laolaltă, dar' chiar și singuratic ar promova dezvoltarea economică la sate a populațiunii prin un câștig mai sigur și prin dorul de muncă mai plăcută.

Dela conferența învățătoarească din tractul Oraștiei.*)

(Urmare și fine).

Despre necesitatea, însemnătatea și scopul școlii de repetiție economică nu mai vorbesc, că sunt cunoscute deja și celor neștiutori de carte.

Cerințele bine pricepute a unei școlii de repetiție economică sunt:

1. Câștigarea unui teren potrivit și la îndemână pentru punerea în practică a teoriilor câștigate.

2. Un învățător harnic cu cunoștințele de lipsă în ale economiei cu toate ramurile ei.

3. Mijloacele și uneltele necesare la îndeplinirea lucrărilor.

4. Elevi cari să cerceteze regulat cursul acestei școlii.

5. Manuale necesare pentru toate trebuințele diferitelor ramuri economice. La acestea sar mai adăuga ca studii a.) Religia-morală. b.) Cetirea și scrierea. c.) Geografia cu privire la cultura pământului după regiuni. Cunoașterea locurilor unde prosperează anumite plante și diferite soiuri de animale nobile ca la timp să știe de unde să și le procure. d.) Puțină istorie, făcânduși asemănare în cultivarea primitivă a pământului

*) Asupra îndigetarilor date referitor la acest p'an, vom mai reveni.

tului cu cea de azi, înțeleg cea mai rațională. e.) Comput și planimetrie, raționarea socotelilor. f.) Higienă, g.) Istorie naturală și h.) din Constituție legea despre economia și poliția de câmp.

După cum să poate vedea din aceste cerințe școala aceasta trebuie să fie ca și o școală de toate zilele.

Dotățiune extra pentru ea, conform celor de mai sus zise nu iese de unde. Rămâne deci ca în cadrul oarelor de instrucție să se vâre, dar astfel ca să nu jignești legea școlară existentă și sancționată și să nu îngreuni nici pe bietul învățător, ba nici ea să nu rămână numai cu numele ci să funcționeze întocmai. Și aceasta după a mea părere să poate numai așa, ca în cadrul planului de instrucție cotidiană să suscepem în instrucție școala de repetiție economică rămânând la bună chipzuială a învățătorilor să aplice teoria în practică pe locul destinat pentru aceasta școală. Elevi potriviți pentru ia ar fi cei dela 12—15 adeca cei din școala de repetiție. Până aici am venit bine, dar acum dăm de ho! Cum să împac acum capra și verzele? Cum săi aduc pe acești elevi la școală la anii aceștia, când încep a fi de neapărat ajutor pentru părinți! Cum să-l lipsești de 30—40 crețari pe care li capată numai și chiar să măie boii la plug în fiecare zi, apoi cine să păzească și să sature vacuțele, oil- caprele și pe unele locuri și porcii? Iată Dlor năcazul! Va zice unul, că punem instrucția pe lunile de iarnă Bine o conced. Dar asta să poate numai cu cea teoretică. Apoi punerea în practică când o faci? Pentru că pământul nu să lucră iarna.

Apoi cu toate nu putem fi. De aceia, având în vedere că aceasta școală deși nu momentan după cum așteaptă firea românului, aduce mai mult folos poporului decât câștigurile înșirate mai sus, să o încopciem în cadrul școlii de toate zilele în lunile de iarnă, iar în cele de primăvară și toamnă să se fiixeze numai două zile în săptămână pentru acești elevi, pentru cari cunoștințele teoretice să se aplice prin deprinderi practice.

Oraștie, 20 April n. 1906.

Const. Baicu,
inv.-dir.

Corespondență.

Onorată Redacțiune!

Binevoiți, Vă rog, a da loc în coloanele prețuitului ziar »Bunul Econom« următoarei știri:

Producțiunea împreunată cu joc, ce s'a ținut în școala noastră din Almașul-mic, Duminecă în 29 Aprilie n. a. c. a reușit bine.

Domnișoara Lucreția Robotin a declamat cu multă duiosie și precizieune

»Cântecul fusului«, tot așa dl inv. Ioan Giurgiu »Trei Doamne și toți trei« ambele poezii de G. Coșbuc. Apoi declamările hazii predate de inv. I. Giurgiu și țaranul P. Crișan, au produs mult haz.

Opereta comică de V. Alexandri »Hartă Răzășul« cu excepția scenei a XX-a s'a jucat ca de niște adevărați artiști. Dl inv. Ioan Giurgiu ca Hartă Răzășul în port oltenesc de România, deghizat cu perucă, par'că pe cutare bină teatrală și-a făcut cariera. Destul de bine a reprodus dl inv. Filip Budoiu pe Bursuflescu, dșoara Neti Robotin pe Tarsța Garofeasca, ear' dșoara Silvia Marian și-a jucat rolul de Măriuca atât de natural, încât a fost rechemată la bină.

Solo-urile de violină executate de părintele Nicolae Todea din Almașul-mic, șasă la număr, au stors admirația întregului public. Atâta precizieune, atâta duiosie. Oa. dsa e un adevărat artist. Compoziția Sa proprie »Conzo'are« a întrecut însă în farmec pe toate celelalte. Pentru-ca talentu-i prețios să nu stee ascuns, e de dorit, să-l auzim cât mai des.

Public a participat destul de număr. Sala destul de spațioasă a fost literalmente întixită. Dintre inteligența din loc și jur mi-am însemnat pe st. domni notari cercuali, Alexandru Benedek și familia din Poiana și Bela Pogány cu soția din Balșa, Ioan Cibian, mare proprietar și v. notar în Almașul-mic cu soția, dnii învățători: P. Onea și soția din Almașul-mare, Giurgiu, inv. în Balșa, ped. abs. I. Păscău din Almaș-Brădet, dl Russu, adj. not. în Almașul-de-mijloc, preotul din Valea-Epi George Marian cu familia, parochul locului Nicolau Todea, învățătorul din Poiana Filip Budoiu, cel din loc Ioan Giurgiu, familia dlui Simeon Robotin din Poiana și alții mulți, apoi popor destul.

De remarcat este primirea ospitală gratuită, ce s'a făcut tuturor oaspeților străini din partea st. domn Ioan Cibian, mare proprietar și a vrednicei Sale consoarte din loc. O masă adevărat boierească. Dee Dzeu mulți români cu stare și cu inimă românească, precum sunt st. dnialor.

După producțiune a urmat dans până'n ziua albă. Inteligența în o sală destul de spațioasă, ear' poporul în alta și mai spațioasă.

Cred că prin August sau Septembrie cu ocaziunea producțiunii proiectate »Cinel-Cinel« de V. Alexandri, tot acolo vom avea ocaziunea de a vedea și pe cei mulți din inteligența din jur, cari pare că demonstrativ au binevoit a excela prin absență de astă-dată.

Almașel, la 30 Aprilie 1906.

Un participant.

Publicațiune.

Să aduce la cunoștința publică că în sensul art. de lege 12 din 1894 §. 51 termenul pentru stărpirea mătasei (aranka) pentru locurile din valea Murășului și de pe Strei, să stătorește în tot anul până la 20 Iunie ear' în celelalte părți a comitatului până în 15 Iunie. Să fac deci atenți toți cei interesați, că neobservarea acestei dispozițiuni formează transgresiune, și să va pedepsi în sensul art. de lege 12 din 1894 § 95 pt. k. până la 200 coroane. Istruirea în stărpirea mătasei (aranka) se dă la antistiile comunale.

Déva, la 9 Iunie 1904.

Pogány Béla m. p.

Serate de-ale meseriașilor români.

Despre felul cum »Reuniunea sodalilor români din Sibiu« lucrează la susținerea unei strânse legături între toate Reuniunile noastre de meseriași, apoi la introducerea unui plan uniform de acțiune, cum și la adunarea datelor despre progresul sau regresul, ce să face între meseriașii noștri din întreaga țară, convingere am primit din toate rapoartele publicate despre ședințele sale literare. O convingere și mai imediată mi-am câștigat însă în ședința literară a 4-a, ținută la 26 Aprilie n. c., în ființa de față a 120 persoane.

În această ședință, prezidentul Reuniunii dl Vic. Tordășianu, ne împărtășește, că profitând de ocaziunea binevenită a fericitei sale călătorii pin Bănat, s'a oprit câteva ore în opidul Lugoj, unde a fost întimpinat și sărbătorit din partea fraților meseriași de acolo, în calitate de prezident la Reuniunii sibiene cu toată dragostea nefățărîtă, ce caracterizează pe meseriașul nostru. Prezidentul Reuniunii lugojene, dl Dr. D. Florescu și viceprez. ei, dl V. Dobrin, măestru cojocar bineventând pe dl Tordășianu și asigurându'l, că toate lucrările săvârșite de Reuniunea sibiană sunt cu vie atențiune urmărite de meseriașii lugojeni, îl roagă să transmită salutul acestora fraților din Sibiu. Dl Tordășianu ne spune cum meseriașii din Lugoj să întrec întru a sprigini treb. le Reuniunii, cum ei lucrează cu drag meser. ile lor și și cum țin să se întreacă la împodobirea bisericii de acolo. Reuniunea din Lugoj astăzi numără 108 membri ordinari, 28 fundatori și 17 ajutători. Argășitorul Tuculia bătrânul și fiul, apoi Jurca, Lupea, Gândul, Bifi, Ignea, Dobrin, Jivu și alți, să numără între cei mai cu tragere de inimă între membrii lugojeni. Ei spriginesc din răspuțeri și ziarul »Meseriașul«, ce să bucură de tot mai multă trecere.

După toate acestea dl Tordășianu ne-a făcut importante comunicări des-

pre clasa meseriașilor din opidul Hațeg. Bazat pe raportul »Societății tâlparilor și cizmașilor din Hațeg« d-sa ne spune, că această societate își are începutul de pe timpul înființării grănițeriei, anume din anul 1672 pe teme. ul diplomei, date de principele Transilvaniei Mihail Apafi, va să zică ea s'a înființat înainte cu 234 ani. La 1875 societatea conformându-să prescrișelor legii, și-a compus statute, basate pe drepturile date prin diploma principelui amintit, și are de scop ajutorarea membrilor și a familiilor lor în cazuri de nevoie, cum și înflorirea meseriilor, a industriei și înmulțirea meseriașilor. Membrii solvesc taxa anuală de 4 cor. timp de 20 ani cum și taxa de intrare de 24 cor. Intre venitele Reuniunii să numără, pe lângă taxele de membri, sumele încurse dela petreceri, venitele carului funebru și sumele plătite, când meseriașii asistă corporativ sub steagul Reuniunii la înmormântarea membrilor. Numărul membrilor e 52, aparținând la diferite meserii. Averele ei e 1000 cor. în bani și 2 mii cor în prețul carului funebru. În Hațeg mai bine reprezentate sunt: tâlpăritul, păpucăritul, olăritul, cojocăria, lăurăria, croitoria și lemnăritul; mai slab reprezentat este zidăritul, zugrăvitul, funăria, țăsătoria, pieptănăria, măsuritul, pălărieria, strungăria etc. Ca foști grănițeri, hățăganii mai toți s'au apucat cu meseriile și cu deosebire cu comerțul și cu economia. În Hațeg și în jurul său romantic și românesc rentabile sunt ori care meserii, să recere, însă ca măestrul să fie devotat meseriei sale, pe care s'o lucre cu pricepere, diligență și cu promptitudine. Reuniunea din Hațeg are meritul de a fi conservat în timp de 234 ani prin toate vitregitățile timpului caracterul românesc al meseriilor și a comerțului, ajută pe membrii și familiile lor.

Cetindu-să apoi prin notarul Stefan Duca, procesele verbale ale ședințelor administrative, dl Antoniu Balomiri, sod. pantofar, ne redă cu pricepere Epistola dela Muselim Selo de Coșbuc; dl Laureanțu Boldor, sod. măsar, ne-a predat cu mult sentiment »Ziua învierii« de Coșbuc; dl V. Dimitriu, sod. pantofar, a cetit respicat și la înțeles poezia »Mănușa« după Schiller trad. de Eminescu, și »O călătorie în zori« de Eminescu. Zugravul de case dl I. Stanciu, pot zice ne-a fermecat cu câteva arii, cântate din plină inimă; mica școlăriță Maria Coleşanu, ne-a predat frumos poezia »Norul și floarea« de Zamne. Dl Stefan Duca, notarul Reun. ne-a cetit frumoasa bubată »Ioan vindecătorul« din valorosul op »Biblioteca copiilor«, datorit dșoarei Adeleana Olteanu (A. O. Maior), scris într'o limbă aleasă, cu pricepere și plin de învățături. Dl Duca, la fine ne-a promis, că în ședințele viitoare, ne va ceti și alte bucăți din această prețioasă

scriere, ce ar trebui să împodobească biblioteca fie-cărui cărturar. Dl A. Balomiri, cu cântarea »Plimbare pe calea Craiovei« de x, ne a umplut de veselie.

Zece cărțicele dăruite de Reuniune și 2 pachete prăjituri, dăruite de sodalul cofetar dl N. Șerban, toate sortate între participanți, apoi mulțămita prezidentului Tordășianu, pentru participare și invitarea acestuia la ședința din Maiu, a format încheierea ședinței.

•Emanoil. •

Știri de tot felul.

Suspendarea repaosului de Duminecă. Dl. Francisc Kossuth ministru de comerț, prin un ordin mai nou suspendează obligativitatea ținerei repaosului de Dumineca pe toată ziua față de institutele de asigurare pe lunile Mai, Iunie, Iuliu și August precum și pe ziua de 20 August motivând, că în afaceri de asigurare contra grindinei, repaosul nu are loc.

*

Recrutările. Ministrul de război a dat o ordonanță cătră toate comănde de corp și comănde districtelor de întregire militară, invitându-le să facă toate pregătirile de recrutare. Afară de aceasta toate autoritățile competente au căpătat avizul, ca comisiunile stabile de asentare să stea gata pentru timpul din 15 Iunie — 25 Iulie. Asupra feciorilor anului de asentare 1882, cari au ajuns în anul trecut în clasa III de asentare dar în urma ex-lexului n'au putut fi asentați, va decide legislația.

*

Emigrările continuă. Săptămăna trecută au descălecat în New-York 18 832 emigranți și au cerut intrare pe pământul Americii. Cele mai mari sale de așteptare din lume sunt în N-w-York, și tot nu'i încape pe toți cari își părăsesc patria străbună. Mare parte din emigranți sunt Evrei din Rusia și Maghiari și Slovaci din Ungaria. — Vaporul »Panonia« ce pleacă din Fiume spre America, Luni a dus cu sine numai din Ungaria 1374 emigranți.

*

Reuniunea regnicolară ungară de grădinărit și-a ținut a XXII adunare a sa generală în Mai a. c. sub prezidiul lui Emich Gustav în Bpesta cu care ocaziune s'a aranjat o expoziție de grădinărit pentru primăvară. Președintele în vorbirea sa de deschidere a încunoștințat cu mare plăcere adunarea despre aceia, că Principele Iosif au primit patronajul acestei reuniuni. Din raportul prezentat reiese, că aceasta reuniune are 750 membrii și că dispune de un capital de 42216 coroane și în decursul anilor jertfește mari sume de bani pentru cultura de legumi și flori

și în acest scop împarte multe feluri de sămânțe între membri ei.

*

Reuniunea economică din Solnocdobâca a făcut premiu de câte 75 altoi și alte unelte economice pentru acei economi a căror pometuri sunt bine îngrijite.

*

Orașul San-Francisco, care a fost aproape total nimicuit de groaznicul cutremur de pământ — va fi de nou ridicat. Din New-York să vestește, că Roosevelt, președintele statelor unite americane a înaintat congresului planul referitor la ridicarea de nou a orașului, prin care statele dau suma de 200 mii dolari. Lucrările să vor începe încă în anul acesta, prin Iulie și să vor sfârși numai în anul viitor 1907.

*

Teatru român în America. Românii emigrați în Cleveland (America de nord) au înființat — pe lângă 2 parohii, societatea »Clubul român« și societatea »Carmen Sylva« — și o trupă dramatică de teatru român. Trupa are 1 director, 1 primadonă și 12 membri, toți Români.

*

Al 85-lea I. Cassariatul »Reuniunii române de înmormântare din Sibiu« a solvit ajutorul statutar după reposatul membru Ana Glăjer n. Radu, soție de ziler.

Acesta este al 85-lea caz de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare Sibieni.

*

Corăbii cufundate. Din Londra să vestește că corăbiile »Curier« și »Blanesfeld« s'au cufundat în mare. Multime de călători și matrozi s'au înecat. Cei mai buni înotători s'au putut susține la suprafață, până au venit niște pescari de i-au scăpat.

— Din Constantinopol să scrie, că corabia grecească »Erisos« s'a ciocnit cu corabia turcească »Africa«, care era încărcată cu ostași, și s'a cufundat.

*

Numărul locuitorilor în Sârbia. Conform recensământului ultim, încheiat în 31 Dec. 1905, locuitorii Sârbiei sunt în număr de 2,688.961 și anume 1,383.784 bărbați și 1,305.177 femei. Pe un kilometru pătrat să vin 557 locuitor. Belgradul are 80.747 locuitori.

*

La fondul de 20 bani al »Reuniunii sodalilor români din Sibiu« pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare au mai dăruit: d-șoara Aurelia Bardosy, Victor Oniț, comerț; Ghiță Jaliu, calfă de prāv, fiecare câte 20 bani; Filip Șuiagă, învățător, (Lăpușnic)

pentru sine, soția sa Aurora n. Murtean și copiii lor Victor, Emanuil și Felicia, în total 2 cor.: George Dordea, sodal blănar 40 bani, Arseniu Bunea, protop. onorar, din privilegiul eliberării de calfă cofetar a fiului său Virgil 2 cor.; Ioachim Muntean, din privilegiul hirotesirei sale întru protoprezbiter al tractului Nocrich, 10 cor.; Demetriu Săvoiu și soția sa Maria n. Poplăcenel (Sadu), întru vecinica odihnă a unchiului lor Sava Popovici, fost prot. c. și r. militar 20 cor.; Petru Hădan, capelan (Rădulești) pentru sine, soția sa Maria n. Șindea și copiii lor Sabina, Grațian, Aurelia și Veturia, în total 1 cor. și Victor Tordășianu 10 bani. Octavian Goga, secretarul »Asociațiunii« din privilegiul priemiului primit dela Academia Română, 2 cor.; Dr. Vasile Dan, adv.: Alexandru Simonescu, funcț. comit, Dr. Lucian Borcia, adv., Dr. Valer Tăbăcariu, concepist financiar, Arseniu Bunea protopop onor., Ioan Rebeaga, funcț. la »Albina«, fiecare câte 20 bani și Vic. Tordășianu 10 bani.

*

Un atestat minunat i-s'a trimis dlui Albert Müller Budapesta strada Vadász 42/G. Eată-l aci: După Dumnezeu îți mulțumesc d-tale, pentru-că femeea mea în ziua în care a folosit crucea d-voastră R. B. nr. 86967 s'a simțit mai bine și după ce a întrebuințat o trei săptămâni, s'a vindecat. Francisc Nagystrugar în Árok-szálás 199. Acest atestat ne arată, că acelor, cari sufer de gicht, reumă, astmă, insomnie, epilepsie, oboseală, leșin, zgârciuri în stomach, auz slab, lipsă de apetit, ischias, precum slăbire etc. le folosește crucea dlui Albert Müller duplă-electro-magnetică R. B. nr. 86967.

*

Numărul limbilor. Un geograf francez a constatat, că pe întreg rotogolul pământului sunt 860 de diferite limbi cu 5000 de dialecte. Pe Europa să vin 89, Africa 115, Asia 123, America 417, ear' celelalte 117 să vin pe Ocean, al căror număr mai însămnat este pe insulele mari și mici dintre Indii și America-de-Sud. De mirat e, că pe mai multe insule mici de pe Marea-sudică, cu toate că nu sunt departe una de alta, să vorbesc diferite limbi. Așa că locuitorii îndată-ce intră în legături unii cu alții, numai prin tâlmăciu să pot înțelege.

Duminea 5-a d. Paști a Samarinenței, gl. 4, sft, 8.

Dum	30 Apost. Iacob	13 Servațiu
Luni	1 Pr. Ieremia	14 Bonifaciu
Marti	2 P. Atanasie	15 Sofia
Merc.	3 M. Timoteiu	16 Ioan
Joi	4 M. Pelagia	17 Pascalie
Vineri	5 M. Irina	18 Venanțiu
Samb.	6 S. și dreptu Iov	19 Celestin

Redactor resp. GEORGE SUCIU.

Têrgurile din Ungaria, Transilvania și Banat.
Dela 14 până la 21 Maiu st. n. 1906.

14 Maiu. Csorba, Dézna, Dobsina, Feketehegy, Léka, Magyarlâpos, Mura-szombat, Nagynémetszentmihály, Németboly, Szirák. — **15.** Beczkó, Dobronya, Dolha, Gyernyeszeg, Holics, Kercseliget, Kivályházatölgyesfalva, Nmajtény, Paks, Rajecz, Regöly, Sárköz, Vaál, Verbó. — **16.** Alsódomboru, Bajna (Esztergomm.), Bártfa, Cesztreg, Földes, Gálosfa, Gál-szécs, Gyarmatha, Hidegkut (Temesm.), Homorodsztentmárton, Iharosberény, Kisczell, Kunszentmiklós, N.-bobrócz, Nagymegyér, Óbessenyő, Pöstyén, Pruzina, Szőlősgyörök, Toroczkó. — **17.** Besztercze, N.-borosnyó, Szilágnagyfalu, Téth-szentkút, Tiszalök. — **18.** Kaposmérő, Máriaradna, Óriszentpéter. — **19.** Bagonya, Kibéd, Krasznabéltek, Németbogsán, Sósmező, Szalkszentmárton, Szegvár, Tiszolcz, Ujvidék. — **20.** Alsószük, Bátka, Budapest, Gyöngyös, Ispánmező, Kunszentmárton, Madaras, Mikeszásza, Ókanizsa, Rudna, Szerbcsene, Ujpest, Vinga, Zombor. — **21.** Bát, Batos, Csákvár, Csetnek, Dárda, Felsőbánya, Gödöllő Hadad, Hajduszoboszó, Jászó Katymár, Kisvárd, Lajosmizse, Lednicz, Lepsény, Miskolcz, Mokrín, Nagykosztolány, Nagylévárd, Ószöny, Oppova, Salgótarjan, Sárd, Sülelmed, Szepesvéghely, Tótprona, Ungvár, Vármellék, Vörösvár.

Cine are ceva de vîndut sau de cumpărat să se adreseze la dl **CAROL GROSZ** în Orăștie, care dă orice informații.

Subscrisul am **un tăurenciu**, de vânzare de rasă »LINZGAU«, de 1 an și jumăt.

Doritorii de a avea un taur de rasă bună să se adreseze la

NICOLAE HENEGAR

u. p. Szászsebes Lamcrâm (Lámkerék).

Cărbuni de fag

în ori-ce cantitate

să caută spre

cumpărare.

Oferte sunt a să

înainta la domnul

CAROL GROSS, Orăștie (Szászváros).

Tusea!

Cine nu vrea s'o ia în seamă păcătuște în
contra sănătății proprii!

Caramellele lui Kaiser

27-34

cu marca de scutire „3 brazi”,
sunt incercate și recomandate de toate
autoritățile medicale ca mijloc contra
tusei, răgușelei, catarrhului, fleg-
mei și a catarrhului cronic de
grumazi.

4512 atestate dovedesc că împlinesc
ceea ce promit.

Pachetul de 20 și 40 bani să căpăta la
farmacia

JOSEF GRAFFIUS în Orăștie.

Am onoare a aduce la cunoștința P. T.
public din Deva și jur, că am cumpărat

Farmacia a „Hollóhoz”

a lui BRUZ LÁSZLÓ din piața Devei.

Mi-am provăzut aceasta farmacie cu
medicamentele cele mai bune, cu articli
de toaletă, cu parfumuri franțuzești, cu
diferite varietăți, ce să țin de o farmacie
bine aprovizionată, cu diferite bandage
etc. etc., cu'n cuvânt, cu totul ce poate
satisface așteptărilor p. t. public, cerând
să mă onoreze cu toată încrederea.

Deva, în Aprilie 1906.

Cu toată stima

ERŐS ALADÁR,
farmacist dipl.

3-3

Tipografia „MINERVA” în Orăștie,

Fondată în anul 1888.

Tipografia „MINERVA”

e provăzută cu cele mai bune mijloace
technice și fiind bine asortată cu tot felul
de caractere de litere din cele mai mo-
derne, e pusă în pozițiune de a putea
executa ori-ce comande prompt, cu cea
mai mare acurateță și cu prețuri ieftine.
Totodată să îngrijește ca acelea să fie es-
tetic lucrate, după cele mai nouă modele.

Până de prezent să bucură de sprig-
inul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă
aceasta despre promptitudinea și acuratețea
cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca prima tipografie românească în
acest mare comitat, să roagă de binevoi-
torul sprigin al institutelor românești și
al privaților.

- Opuri ———
- Bilete de log. ———
- Broșuri ———
- Circulare ———
- Bil. de vizită ———
- Invitări ———
- Bilanțuri ———
- Acții ———
- Cap. de epist. ———
- Placate ———
- Ord. de dans ———
- Adrese ———
- Compturi ———
- Note ———
- Preț Curent. ———
- Anunțuri ———
- Registre ———
- Imprimare ———
- Couverte ———
- Bilete de cun. ———
- Etc. etc. etc.

Tot aci să tipărește:
„BUNUL ECONOM”
revistă ptru agricultura
industrie și comerțiu.

Comandele
din afară să
efectuesc repede!

„THE MUTUAL”

Societate pentru asigurări de viață în New-York.

Averea institutului la 31 Decemvrie 1904 a fost

2.284.862.000 franci.

Contractele dela „The Mutual” sunt neatacabile după
doi ani dela datul subscrierii. După un an de valabilitate
se plătește suma asigurată și în cas când moartea a pro-
venit din sinucidere sau duel. Contractele dela Mutual
sunt libere de ori-ce restricțiuni atât cu privire la locuință
și călătorii cât și cu privire la împlinirea datornței mi-
litare în cas de rășbel pe uscat și pe apă. Afară de
aceasta acei indivizi cari sunr în armata comună ces. și
reg., la marină, precum și rezerviști dela armata teritorială
(honvéd) și glosași în cas de mobilizare și rășbel sunt
asigurați cu valoarea deplină a sumei asigurate din
contract fără cea mai mică detragere și fără de a se
plăti pentu acest favor vre-o taxă deosebită.

Agentura principală în Ungaria:

Budapesta, VI., Andrásy-ut 20.

Tot felul de îndrumări și deslușiri se dau cu plă-
cere și la administrația acestei foi. 43-52

Cruce sau stea dublă electro-magnetică.

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

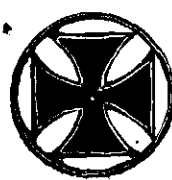
vindecă și înviorează

Deosebită atențiune

rării, că acest aparat

(191)

de 20

Nu e mijloc secret

pe lângă garanție

e a se da împreju-

vindecă boale vechi

de ani.

108-

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene,
neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, șușturi de ureche, bă-
taie de inimă, șgârçiuiri de inimă, asma, ausul greu, șgârçiuiri de stomac, lipsa poșter
de mâncare, răcală la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, in-
fluența pinsomnie, epileșia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale
cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. În cancelaria
mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari pretuesc cu mulțămire inven-
țiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs
de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a
constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public
a supra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta”
deoare-ce „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost
oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, aprășai și
cerșelat. Deja estinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă indeoseb,

Prețul aparatului mare e 6 cor.
folosibil la morburii cari nu sunt
mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 4 cor.
folosibil la copii și femei de
constituție foarte slabă.

Expedițe din centru și locul de vëndare pentru țeară și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta,

V. strada Vadász 42G. colțul
strada Kálmán.

74
distingeri
6
medalii de stat

(6-10)

10.000
motoare livrate
spre îndestularea
tuturora.

Filiala

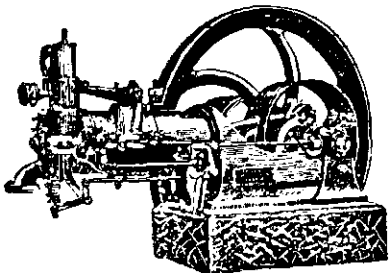
Fabricii de motoare din Drezda

Ignațiu Gellért & Cie.

Budapest, VI., Teréz-körút 41.

Telefon 12-91.

Motoare cu benzin, cu ulei, cu spirt, cu acetylen. — Motoare cu benzin pentru imblătit.

Cele mai moderne, cele mai perfecte și cele mai rentabile motoare generatoare.

Motorul de Drezda e recunoscut de cel mai excelent fabricat în toată Europa. Construcție durabilă. Pregătit din material ales și bun.

Trainic! Nici după ani de lucru nu are lipsă de repara-tura. — Rentabil la siguranță. — Manopolarea e foarte simplă. — Spesele de lucru sunt mici.

Motoarele de Drezda să pot privi în lucru la diferite întreprinderi industriale și economice: la mori, la fabrici de cărămizi, fabrici de scânduri și de lemne, la scos de apă, la negoțul cu lapte, la imblătit etc.

Instalările nouă să fac prin oamenii noștri experți.

Deslușiri și preliminare să dau la cerere. **Garantă bună!** Condițiuni de solvire avantajoase.

Atențiune!

Veritabila marfă de Sepeș, calitatea cea mai încrezută de bună și vestită.

Pânză de in

și

articole de damast

să pot afla:

în fiecare prăvălie mai mare.

Marca de scutire a fabricii înregistr. din Késmark.

Cu marca
aceasta
numai fa-
bricatele

din
Késmark
sunt
provăzute.

8-10

!! FABRICAT DIN PATRIE !!

Proprietar-editor: VASILE DOMȘA.

Török e fãuritorul norocului!

De neîntrecut este norocul, care favorizează colecturile noastre principale. Mai mult de **25 milioane coroane** am plătit noi în scurt timp mușteriiilor noștri, și dintre acestea **cele mai mari câștiguri** și anume:

de 2-ori premiul cel mare de 600.000 coroane,
câștigul cel mare de 400.000 coroane,
5 de câte 100.000, 3 de 90.000, 2 de 80.000, 3 de 70.000, 3 de 60.000, mai multe de 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000 și încă alte multe câștiguri de 10.000, 5000, 3000, 2000, 1000, 500 ș. a. m. d.

Avind deci loteria aceasta cele mai multe șanse de câștig dintre toate loteriile din lume, îndemnăm pe fiecare ca dela noi să-și procure losurile. — În a 18-a loterie de clasă reg. ung. să vor trage din nou din

125.000 losuri 62.500

câștiguri în bani. În total să va sorti enorma sumă de 14 milioane 457.000 coroane.

Bestellen Sie die bei Ihrem Namen stehende Glücksnummer!

Viel Geld verschönert das Leben! Vielleicht überrascht der Mann die Frau oder die Frau den Mann durch Ankauf der neben den Namen stehenden Nummer mit einem Hauptgewinn! Der Zufall spielt im Leben eine grosse Rolle und kann es gerade ein Zufall sein, mit der neben dem betreffenden Namen stehenden Nummer das Loos getroffen zu haben, welches einen grossen Gewinn erhält.

Adám, Adél	4040	Dezsó, Erzsébet	6411	Iván, Jolán	12305	Otvó, Melánia	20441
Adolár, Agnos	6314	Ede, Eszter	9868	Jakab, Józsa	20284	Ódón, Károly	20989
Adolf, Agóia	9007	Elek, Etel	19821	János, Judit	20983	Pál, Neszti	24236
Agoston, Amália	19162	Elemer, Flóra	20589	Jenő, Júlika	21283	Páter, Olga	24277
Aladár, Anna	20445	Emil, Franciska	22022	József, Karolin	24265	Pista, Paula	28576
Albert, Anatólia	21619	Endre, Frida	24252	Kálmán, Katiúka	28874	Richard, Pelagie	22715
Aliréd, Apollonia	24215	Ernő, Genováva	24363	Károly, Katalin	29634	Eóert, Petronia	35640
Akos, Aranka	24285	Ferenc, Gertrud	29633	Kornél, Klára	35318	Rudolf, Piroška	37411
Ambrus, Berta	28681	Frigyés, Gabriella	34933	Kristof, Klótild	36825	Salamon, Regina	38164
András, Blanka	84352	Páló, Gizella	36779	Lajos, Kornelia	38138	Samu, Rózsika	38238
Antal, Borbála	86451	Gábor, Hedvig	38118	László, Krisztina	38226	Sándor, Rozália	41921
Arnold, Boriska	87424	Gáspár, Heléna	38173	Leó, Kunigunda	41919	Simon, Sári	83891
Arpád, Betti	38169	Gergely, Henriett	41795	Lipót, Laura	64204	Tamás, Sarolta	84769
Arthur, Bella	41794	Geza, Hermína	51398	Lorinc, Lenke	84788	Tibor, Szerena	86049
Aurél, Brigitta	41988	Guszláv, Hilda	84702	Manó, Leonia	86014	Thamér, Theodora	92773
Attila, Cecília	84309	György, Ibolyka	84780	Markus, Lidia	96870	Tivadár, Teréz	123508
Balázs, Cornelia	84773	Gyula, Iduska	89219	Márton, Lina	101939	Tibias, Terus	123504
Bálint, Dóra	86065	Henrik, Ilona	101914	Mátyás, Ludmilla	123502	Vendel, Valéria	123508
Barnabás, Dorottya	101404	Hermann, Ilma	123501	Mihály, Lujza	123507	Viktor, Veronika	123516
Béla, Cecília	106999	Hugó, Ilka	123506	Niklós, Mardolna	123519	Vimos, Viktória	123520
Benedek, Eufonia	123505	Ienác, Irén	123546	Miksa, Malvin	123511	Vince, Vilma	123518
Bernát, Emma	123509	Illés, Irma	123510	Mór, Marait	123515	Zoltán, Zsófia	123521
Dániel, Ernesztin	123513	Imre, Izabella	123511	Nándor, Mária	5483	Zsigmond, Zsuzsanna	123522
Dávid, Eva	123517	István, Janka	3512	Orbán, Mártha	8826		
Dénes, Evelin	5637	Izidor, Johanna	8602	Oszkár, Matild	12314		

Cel mai mare câștig evalueaza 1.000.000 coroane

Special 1 premiu cu 600.000, 1 câștig à 400.000, 1 à 200.000, 2 à 100.000, 2 à 90.000, 2 à 80.000, 2 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 3 à 40.000, 3 à 30.000, 6 à 25.000, 9 à 20.000, 13 à 15.000, 44 à 10.000, și multe altele.

Costul losurilor originale de clasa I. este:

pentru o optime ($\frac{1}{3}$) fl. -75 sau cor. 150 pentru un pătr. ($\frac{1}{4}$) fl. 150 sau cor. 3—
" o jumét. ($\frac{1}{2}$) " 3— " " 6— " întreg ($\frac{1}{1}$) " 6— " " 12—
și se trimite cu ramburs sau în urma trimiterii anticipată a banilor

= Planurile oficiale se trimit gratis =

Cererile pentru losuri originale rugăm a le face cu încredere până în

23 Maiu n. a. e., când să începe tragerea clasei I., la

A. Török & Co.

Cassa cea mai mare de bancă în Budapesta.

— Cel mai mare debitant al Ungariei în loteria de clasă. —

Secțiunile loteriei de clasă a colecturii noastre principale sunt:

Centrala: Theresienring 46/a.

1. filială: Waitznerring 4/a

2. filială: Museumring 11/a

3. filială: Elisabethring 54/a

Tip. Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie